

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. II. De Pactione Simoniaca.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

S U M M A R I U M.

45. &c. Quid nomine Pactionis Simoniaca veniat?
49. &c. An committatur Simonia per Pactum onerosum, ex parte unius factum?
53. &c. An Simonia fit dare temporale ex sola spe gratitudinis exhibende ab altero per donum spirituale?
56. &c. Vel contra dare Beneficium Ecclesiasticum Benefactori temporali?
60. &c. Quid si obligatio gratitudinis, pro exhibito spirituali prestanda, deducatur in pactum?
65. &c. An aliquando committi Simonia possit per solam gratuitam donationem?
71. &c. Quid dicendum, quando temporale pro spirituali datur, non ut pretium, sed solum ut motivum?
75. &c. Vel contra, quando datur spirituale ad acquirendum temporale, seu finem?
82. &c. An Simonia fit dare, promittere, legare &c. aliquid temporale sub modo, vel conditione rei, aut operis spiritualis?
89. &c. Quid sentiendum de Pactione, quae Clerico convenit de stipendio, antequam in se suscipiat obligationem ministrandi spiritualia?
93. &c. Quinam Clerici petere, & accipere tale stipendium possint?
97. &c. Pro quali labore?
101. &c. An Simoniam committat, qui temporale dat, vel promittit pro intercessione, commendatione, precibus &c. apud Patronum, vel Collatorem Beneficij interponendis?

Inter ea, quae n. 6, dixi ad constitutionem Simoniae requiri, est Emptio Venditio, seu Pactio Simoniaca; quia Simonia, ut patet ex n. 3, est studiosa voluntas emendi, aut vendendi &c.

Quaeritur 1. quid nomine Emptionis Venditionis, seu Pactionis Simoniaca veniat? n. hoc nomine in Definitione, & materia Simoniae venit quicumque contractus onerosus, & reciprocus, & omnis conventio tam tacita, quam expressa, vi cuius spirituale pro temporali, tanquam pretio datur, vel promittitur. Ita S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 1. ad 5. Navar. Man. c. 23. n. 105. Azor p. 3. l. 12. c. 1. q. 1. Less. l. 2. de Just. c. 35. n. 3. Laym. l. 4. tr. 10. c. 8. n. 2. y. emendi, Palao tr. 17. D. 3. p. 1. n. 2. Fagn. in c. in ordinando n. 5. b. tit. Barbof. ad Rubr. eod. n. 3. circa fin. Wagnereck ibid. not. 4. Carden. Cris. Theol. Dissert. 27. n. 4. Vallenf. hic §. 2. n. 2. Zesl. n. 3. fin. Engl. n. 4. § 7. Pirhing n. 1. y. dicitur 2. Schambog. n. 4. König n. 17. Wiest. n. 13. Reifensuel n. 68. Monacell. p. 3. tit. 1. form. 22. n. 10. Matthæucc. Offic. Eccl. c. 49. n. 2. P. Friderich de Simon. c. 1. n. 3. Magnif. P. Schmier p. 2. de delict. c. 1. n. 8. & caeteri DD. passim.

Ex quo sequitur 1. nomen Emptionis Venditionis in definitione Simoniae sumi latè, prout scilicet complectitur etiam Locationem, Transactionem, Permutationem, aut Contractum innominatum Do, ut des &c. & quamvis aliam pactionem expressam, vel tacitam. S. Thom. l. cit. Imò etiam nominatio, sive presentatio, electio, institutio, confirmatio, renuntiatio, remissio, & similes actus, si gratis non fiant, sub nomine Emptionis Venditionis comprehenduntur.

Nec actus positivi tantum, sed etiam omifio, ut si quis accepto pretio omittat aliquem ordinare, absolvere, eligere &c. sub Pactionem Simoniacam cadit, ut infra n. 207, dicitur. Fundaturque acceptio hæc in Jure l. statu liberi 29. §. Quintus 1. ff. de Stat. liber. ibi, Lex duodecim tabularum emptionis verbo omnem alienationem complexa videtur.

Sequitur 2. nihil referre ad Simoniam, qualecunque nomen tali pacto imponatur; quia Lex non est imposta verbis, sed rebus l. omne 2. fin. C. commun. de Legat. & quidquid fit in fraudem Legis, est habendum pro infecto l. jubemus 41. C. de liberal. caus. & quoniam certum est, quod is committit in Legem, qui Legis verbum complectens, contra Legis nititur voluntatem, ut habet Reg. certum 88. in 6. Quare non excusabitur à Simonia, qualecunque quis nomen pacto suo imposuerit, cum nulla variatio nominis purget id, quod per se, & ex natura sua malum est: & prudenter Ulpianus l. si quis 4. ff. de Legat. 1. inquit, Rerum vocabula immutabilia sunt, hominum mutabilia. Abb. in c. 16. not. 2. b. tit. Vivian. in c. 36. y. vel nominis eod. Barbof. ibid. n. 5. Pirhing. hic n. 26. not. 2.

Sequitur 3. non requiri ad Simoniam, ut interveniat pactum expressum: sed sufficit tacitum, etiam ex una solum parte inchoatum, vel intentum, quo quis temporale quidem dat, aut præstat, aut præstare intendit animo, & intentione alterum obligandi; nam dari potest Simonia ex parte unius duntaxat, quando videlicet unus offert, dat, aut præstat, aut præstare proponit aliquid temporale animo obligandi alterum ad dandum spirituale, & alter id vel non advertit, vel advertens non consentit, &

& propterea non acceptat, vel Spirituale non vicissim dat, aut dat quidem, non tamen intuitu illius temporalis. Ita ex parte unius Simonis Magi, non item S. Petri fuit Simonia commissa, dum ille huic quidem obtulit pecuniam pro dono Spiritus Sancti, S. Petrus verò non accepit, sed recusavit dicens, *Pecunia tua tecum sit in perditionem.* Hinc in Definitione non dicitur Pactum, vel Contractus, sed studiosa voluntas &c.

Quæritur 2. an Simonia vitium habeat pactum onerosum, quod ex parte unius fictum est? *Certum est 1.* Eo casu committi Simoniam, saltem mentalem ab eo, qui verè habet animum præstandi temporale, vel spirituale, quod promittit. Pirhing. *hic n. 9.* *Certum est 2.* etiam alterum, qui talem animum non habuit, peccare graviter; quia si fide promittendo perniciosè, scandalosè, imò & sacrilegè mentitur, atque alterum inducit ad Simoniam. *Less. l. 2. de Just. tr. 35. n. 11.* *Wiestner hic n. 18.* *Reiffenstuel ibid. n. 130.* & alij apud istos. *Certum est 3.* eundem, qui ita facilè pactus est, in foro saltem externo habendum pro Simoniacò, donec probaverit fictionem; quia opus Simoniacum externum posuit, & intentio operantis præsumitur esse conformis operi externo.

Dubium est, an ex parte ita pacificens fide pactio hæc ficta verè sit Simoniacca? *Affirmat Navar. Comment. ad c. fin. h. tit. n. 10.* & *Man. c. 23. n. 106. 7. est autem,* Cum alijs ex ratione, quia sic promittens, mediante promissione rei temporalis, licet fictâ, & deceptorîâ, obligare intendit alterum ad conferendum Spirituale. Ergo iam aliquo temporali consequitur Spirituale; nam ipsa promissio, quâ spirituale consequitur, temporalis est, & pretio æstimabilis, quia onerosa, & multis periculis obnoxia.

Sed dicendum, à fide pacificante in foro conscientie interno saltem Simoniam nullam incurri, & cons. neque pœnas in Jure latas contra Simoniacos: & hinc si ex tali promissione ficta accepit Beneficium, retinere illud poterit, modò à legi imò Collatore accepit. Ita *Cajet. tom. 2. Opusc. tr. 9. q. 2.* *Sot. l. 9. de Just. q. 8. art. 1.* *Rodrig. V. Simonia c. 56. n. 6.* *Suar. tom. 1. de Relig. l. 4. c. 42. n. 5.* *Less. l. 2. de Just. c. 35. n. 11.* *Tann. tom. 3. D. 5. de Relig. q. 8. dub. 2. n. 29.* *Laym. l. 4. tr. 10. c. 8. n. 67.* *Coroll. 2. Palao tr. 17. D. 3. p. 6. n. 2.* *Wagnereck ad Rubr. h. tit. not. 6. fin.* *Pirhing hic n. 9.* *Reiffenstuel n. 130.* *Wiestner n. 15.* Ratio est, quia ad Simoniam incurrendam requiritur animus emendi Spirituale pro temporali. Atqui iste in casu præsentis non adest in fide pacificante. Ergo &c.

Ad Argumentum oppositum dico, illo non probari aliud, quàm quòd hujusmo-

di fictione committatur peccatum scandali gravis; neque enim hoc casu intervenit aliquid, quòd respectu ita pacificens habeat rationem pretij: nam si aliquid tale esset, illud esset vel ipsum temporale, quòd ita fide promittit, vel ipsa promissio ficta. Non ipsum temporale; quia non adest animus illud dandi pro spirituali, quòd requiritur, ut aliquid habeat rationem pretij in actu 2. non ipsa promissio ficta; quia licet hæc pretio aliquo modo sit æstimabilis, non tamen offertur in pretium beneficij accepti, sed tantum est conditio, quâ pretium pro illo offertur.

Quæritur 3. utrum Simonia sit dare quodcumque donum, vel obsequium temporale absque ulla recipientis obligatione ex sola spe gratitudinis, & intuitu remunerationis per Spirituale donum exhibendæ. *E. g.* Titius interv. vel aliud obsequium præstat Patrono Beneficij, vel Episcopo ejus Collatori gratis, & absque animo ullius obligationis illi imponendæ, sub spe tamen, & intentione ejus animum conciliandi, ut postea Beneficium ex gratitudine, & benevolentia ei præster: quæstio est, an Titius hoc casu committat Simoniam? *N. Negativè.* Ita omnes teste *Suar. tom. 1. de Relig. l. 4. c. 45. n. 4.* Ratio est, quia tali casu obsequia non habent rationem pretij, sed solum conciliant benevolentiam, à qua procedit gratuita Beneficij collatio, vel præsentatio. *Conf.* qui spe obtinendi aliquid ultra sortem, ex gratitudine sibi præstandum à mutuuario, dat ipsi mutuum, non committit Usuram, juxta doctrinam *S. Thom. 2. 2. q. 78. art. 2. ad 2. § 3.* Ergo nec Simoniam, qui spe obtinendi Spirituale gratis, & sine pacto explicito, vel implicito, dat temporale: est enim par ratio; nam sicut id, quòd exigitur suprâ sortem, Usuram efficit, ita Simoniam illud temporale, quòd datur pro Spirituali.

Dubitari potest, an Simoniacus in dato casu efficiatur, qui spem hanc suam accipiendi Beneficium Ecclesiasticum, vel aliud quid Spirituale explicat illi, cui dedit temporale, & gratum ab illo animum postulat? *Sed dicendum,* neque sic committi Simoniam, modò temporale omnino gratis detur, & ablit omne pactum, & voluntas alterum obligandi. Ita *Suar. c. 45. cit. n. 8.* & caret assertio sic limitata omni difficultate. Nam 1. quòd licitum est optare, licitum est etiam signis exprimere. Atqui juxta *n. præc.* licitum est optare, & sperare Spirituale ex gratitudine sibi vicissim dandum ab eo, cui ipse dedit antea temporale. Ergo &c. 2. Quòd licitum est in mutuo, quin propterea committatur Usura, licitum etiam est in materia præsentis, ne committatur Simonia. Atqui in mutuo, si mutus ab obsequio, vel lingua non quasi ex obligatione rei exhibetur, sed ex benevolentia, quæ sub æstimatione

non cadit, licet hoc accipere, exigere, & expetere, ut docet S. Thom. l. cit. ad 3. nec propterea committitur Usura. Ergo nec committetur Simonia, si dans temporale accipienti istud explicet spem, quam habet, recipiendi ab ipso Spirituale. 3. ipse DEUS temporalium bonorum promissione Populum Hebræum sæpe provocavit ad sui cultum, & præceptorum suorum observantiam: cujus exemplum secuti probi parentes sæpe munerum oblatione liberos, aliisque excitant ad orationem, & aliarum Virtutum actus, quin eos propterea quisquam reprehendat, & Simoniam arguat.

85 Dixi, *Modò absit omne pactum*; nam si pactum explicitum, vel implicitum, aut etiam intentio sola obligandi ex justitia hujusmodi spei, vel expreitione concedat, certò Simonia committitur. Et tale Pactum adesse in foro externo præsumitur, quando e. g. aliquis per longius tempus infervit Collatori, vel Patrono Beneficij, nullum, vel tenue duntaxat habens salarium; nam ex tali servitio voluntariè acceptato naici videtur obligatio Justitiæ ad reddendam ei mercedem, & cons. obligatio remunerandi per collationem Beneficij, quod serviens intendit. Pirhing *hic n. 137.* & alij apud illum. Imò ut in hujus dubij, & præcedentis Quæstionis casu Simonia non committatur, quidam cum P. Reiffensuel requirunt, ut hujusmodi obsequia, donationes &c. præstentur principaliter ex alio fine, & titulo; nam si ideo præcipuè, & principaliter ea præstiti, ut ab aëro, cui illa præstiti, obtineres Spirituale, v. g. Beneficium &c. Simoniam, ut notat *cit. Auctor, & b. ut. à n. 94.* fusè deducit, jam commisit. Quidquid sit, talia obsequia, etsi gratis præstentur cum spe obtinendi Beneficium, non carent periculo propter scandalum, & quia speciem scilicet Simoniam habent.

56 Quæritur 4. an sit Simonia dare Beneficium Ecclesiasticum benefactori temporali ex gratitudine, & ad satisfaciendum obligationi antidorali inde ortæ, ut si Episcopus, cui Clericus, vel ejus pater diu obsequia temporalia præstitit, eidem Clerico gratitudinis causâ conferat Beneficium, aut Patronus ad illud præsentet Clericum, qui liberos ipsius instituit? *Ratio dubitandi* est, quia qui dat Spirituale donum pro temporali obsequio, etiam titulo gratitudinis, videtur comparare, & adæquare Spiritualia temporalibus, in quo malitia Simoniam consistit. *Conf.* Spiritualia ex præcepto Christi gratis dari debent, at quod datur ex obligatione antidorali, non datur gratis, cum repugnet dari ex obligatione, & dari gratis, ergo &c.

Sed dicendum, in hujusmodi collatione, vel præsentatione, modò gratis omnino fiat, non intercedere Simoniam. Ita Navar. *Man. c. 23. n. 106. v. conferens. Sot.*

l. 9. de Just. q. 7. art. 1. & 3. Carden. Crif. Theol. Dissert. 27. n. 111. P. Friderich. de Simon. c. 2. n. 18. Ratio est, quia in hoc modo conferendi, vel præsentandi nullum intercedit pactum, vel pretium: non pactum; quia ponitur, quòd ille, qui sua obsequia temporalia Episcopo, vel Patrono impendit, illorum compensationem per Beneficij collationem, aut præsentationem non intendat, sed illa vel gratis omnino, vel pro mercede temporali exhibuerit. *Non pretium*; quia dum aliquid datur ut pretium, id, quod datur, adæquatur accepto. non ita adæquatur, quòd datur ad satisfaciendum obligationi antidorali; quia, ut S. Thom. 2. 2. q. 78. art. 2. ad 2. & q. 106. art. 5. ad 1. notat, gratitudo non tam respicit datum, quam affectum; & hinc ex gratitudine conferri potest aliquid longè nobilius, quam fuerit acceptum, absque vilipendio, & injuria muneris, quod rependitur, ergo &c.

Adde, nec Simoniam, nec illicitum aliunde esse, si Patronus, vel Collator Beneficij Ecclesiastici prædictam suam intentionem explicet Clerico, eique dicat, se ipsi conferre Beneficium ex gratitudine propter obsequia, quæ vel ipse, vel ejus Pater Collatori præstitit; nam licitè exprimitur causa, ob quam aliquid licitè fit, at licitè, ut *n. præc.* dictum, Beneficium confertur Clerico ob recepta obsequia temporalia ex gratitudine, ergo &c. Imò, ut Suar. *tom. 1. de Relig. D. 4. c. 45. n. 13.* existimat, potest Collator, vel Patronus à Clerico, cui contulit, vel procuravit Beneficium, petere, ut obligationem antidoralem, quæ ipsi Collator tenebatur remittat, modò Beneficium non derit in compensationem mercedis, quæ Clerico, vel patri ejus debetur propter obsequia collatori præstita. *Ratio est*, quia dum petitur remissio obligationis antidorali, nihil petitur pretio æstimabile, sed solum petitur, ut recognoscat alter, quòd remunerationem obsequiorum suorum acceperit: quod naturâ suâ inest, & nullam novam obligationem imponit.

Ad Rationem dubitandi in contrarium *n. 56.* allatam patet ex Probatione *n. 57.* Certè tam parum hic æquatio, five æquiparatio Spiritualis cum temporali intercedit, quàm parum intercedit tum, cum pauperes orant pro Benefactoribus, à quibus acceperunt nummos, aut cum DEUS propter opera Virtutis dat bona temporalia. *Ad Conf.* donum gratuitum non excludit omnem, sed tantum Justitiæ obligationem: aliàs etiam Simonia committeretur, quando pro Fundatoribus Monasteriorum, aliisque Benefactoribus offeruntur Sacrificia, & Orationes, aut quando illi participes fiunt bonorum operum, quæ sunt in Ordine Religioso, cujus illi sunt Benefactores; nam nec ista fiunt sine omni obligatione, scilicet gratitudinis.

Quæ-

60 Quæritur 5. an Simonia committatur, quando obligatio gratitudinis, pro Spirituali exhibitio præstandæ, deducitur in pactum? Pro negativa citantur *Felin. Covar. Machad. Hurtad. Vidal Esc.* & videtur hoc ipsum probare ratio; quia quod naturaliter inest actui in pactum licite deduci potest. ita inest obligatio gratitudinis collationi Beneficij, ergo &c.

Sed distinguendum est inter duos casus, *unum*, quo is, qui Spirituale accipit, obligationem suam antidoralem explicaturus, promittit se eam observaturum, non determinando gratitudinis genus, quo obligationem suam implere velit, *alterum*, quando determinatè se obligat ad temporale pro Spirituali, aut vicissim.

61 In primo casu non committitur Simonia; quia quilibet potest promittere, ad quod ex Jure naturali obligatur. Carden. *Cris. Theol. Dissert. 27. n. 65.* P. Friderich de Simon. c. 2. n. 36. P. Reiffenstuel *hic n. 114.* Magnif. P. Schmier p. 2. de Delict. c. 1. n. 180. Et in hoc sensu explicari debent. AA. pro negativa allegati, & de *Covarruvia* patet l. 2. var. c. 20. n. 4. ubi asserit, ita pariter sentire *Gloss. Card. Anan. Abb. Major. Gabr.* Debet tamen hoc casu vitari scandalum, quod facillè eodem casu contingit in eo, cui fit talis promissio, quippe qui per talem obligationem intelligere potest sibi offerri temporale pro Spirituali, & ita moveri ad Beneficium Ecclesiasticum conferendum; hoc enim videns alter induceret proximum in peccatum. Reiffenstuel l. cit.

62 In casu secundo ita promittens, & se obligans ad gratitudinem Simoniam committit. Ita Suar *tom. 1. de Relig. l. 4. c. 45. n. 11.* Laym. l. 4. tr. 10. c. 8. n. 9. Gibalin. de Simon. q. 10. *consect. 3. n. 5.* Carden. *Cris. Theol. Dissert. 27. n. 43.* *Es seqq.* P. Pirhing *hic n. 125. v. verum.* P. Friderich l. cit. n. 37. P. Reiffenstuel n. 107. Magnif. P. Schmier n. 173. Estque sententia hodie certa post Decretum Innocentij XI. ubi inter Propositiones à Pontifice isto prohibitas refertur n. 45. Propositio his verbis proposita: *Dare temporale pro Spirituali non est Simonia, si temporale solum sit gratuita compensatio pro Spirituali, & contra.* Ratio est, quia tali casu fit contractus onerosus dandi temporale pro Spirituali, & gratitudo deducitur in pactum, mutaturque obligatio antidoralis in obligationem Justitiæ: cujus signum est, quod ita promittens post promissum jam obligetur ad aliquid certum, cum tamen antea ex titulo gratitudinis obligatus duntaxat fuerit ad obsequia incerta, ut proin jam fit aucta obligatio.

63 Imò Simonia etiam committitur, quando sub hac formula fit promissio, *Procura mihi Beneficium, jam exhibebo me gratum*, si verba hæc ita proferantur, ut at *R. P. Schmalzgrueber L. V. T. L.*

tentis circumstantijs significant, datum iri temporale pro Spirituali; nam sensus verborum istorum dubius est; cum indifferentia illa sint vel ad significandam obligationem præcisè antidoralem, vel ad aliam Justitiæ dandi temporale pro Spirituali. verba autem dubia in casu, quo non aliter de intentione proferentis constat, interpretationem accipiunt ex circumstantijs, ergo &c. Eritque Simonia ista, si partis alterius acceptatio intercessit, non tantum Simonia merè mentalis, sed Conventionalis; quia celebratus censetur Contractus reciprocus, completus intentione dandi temporale pro Spirituali ex una, & ex altera parte Spirituale pro temporali.

Ad Argumentum contrarium allatum n. 64 50. in pactum deduci potest, quod naturaliter inest actui, quando per adjectionem pacti non alteratur obligatio prior; secus, quando alteratur, & commutatur in obligationem aliam graviolem, nempe justitiæ. atqui dum per pactum obligatio gratitudinis determinatur ad præstandum temporale pro Spirituali, utique obligatio gratitudinis alteratur; nam præcisè hoc pacto, ex honestate tantum datur obligatio ad servitium arbitrium, nunc verò, eo pacto supposito, surgit obligatio Justitiæ ad servitium certum, pecuniarium, & temporale, cum quidquid debetur ex pacto, ex Justitia debeatur. Quare hoc casu Donatio remuneratoria naturam suam exuet, & migrabit in naturam Permutationis, quæ secundum dicta n. 46. si fiat inter temporale, & Spirituale, Simoniacæ est, quidquid in contrarium sentiant, & faciant Beneficiorum præfatores summi infimi, qui gratitudinis exhibendæ pallio tegere Simoniam contendunt.

Quæritur 6. an aliquando Simonia 65 committi possit per solam gratuitam donationem, factam absque pacto explicito, vel implicito, & absque intentione obligandi donatarium vicissim ex Justitia ad dandum Spirituale? Ratio dubitandi sumitur 1. ex *can. emendari 104. caus. 1. q. 1. & c. in ordinando 1. h. tit.* ubi prohibetur baptizatus baptizanti, ordinatus ordinanti, &c. quidquam, etiam gratis dare. 2. ex *Trid. sess. 21. c. 1. de reform.* ubi S. Synodus veiat, ne pro collatione Ordinum quorumcunque, & Clericalis Tonfuræ pro Litteris Dimissorijs &c. Episcopi, & alij eorum collatores quidquam, etiam spontè oblatum, quovis Prætextu accipiant: Et additur *sess. 24. c. 18. v. caveantque de reform.* eos, qui pro Examine ad Beneficia curata quidquam receperint, vel dederint, Simonix vitio obnoxios esse. 3. ex ratione; nam si gratuita donatio rei temporalis, facta occasione, vel intuitu acceptæ, vel accipiendæ rei Spiritualis, non esset Simonia, etiam Simonia non foret dare temporale pro Spirituali, tanquam gratuitam compensationem pro isto. Seque-

lam damnavit Innocentius XI. Propositione 45. ergo &c.

66 Sed dicendum, si donatio fiat merè gratuitò, sine pacto & animo alterum sibi obligandi, sic donando ex rei natura Simoniam non committi. Ita Navar. *Man. c. 23. n. 106.* Sot. l. 9. de *Just. q. 7. art. 1. & 3.* Suar. tom. 1. de *Relig. l. 4. c. 36. n. 2.* Laym. l. 4. tr. 10. c. 8. n. 2. Palao tr. 17. D. 3. p. 5. n. 6. Cassian. à S. Elia *Theol. mor. expurg. V. Simonia 1. c. 1. n. 6.* Fagnan. in c. in ordinando 1. h. tit. n. 4. Gonzal. *ibid. n. 8.* Moya p. 1. *sele. qq. D. 1. q. 3. n. 2.* Zoes. *hic n. 55.* Engl. n. 7. Purbing. n. 125. Schambog. n. 29. König n. 18. Wiestner n. 15. Reiffensuel n. 117. & exploratum est ex can. quàm pio 2. *fin. can. sicut 4. v. is autem caus. 1. q. 2. & c. dilectus 30. h. tit. ubi in fine additur: Illud tamen gratanter recipi poterit, quod fuerit sine taxatione, seu ut Gloss. ibidem V. taxatione, pactione gratis oblatum.* Ratio est, quia, ut committatur Simonia, temporale debet habere rationem pretij. atqui pretium non intercedit in Donatione merè gratuita; quia quod datur ut pretium, datur ex obligatione, & pactione, ergo &c.

67 Proceditque hoc, si ve donum temporale detur post Spirituale donum, vel officium prælitum, si ve etiam ante, aut simul cum ipso sit datum; nam modò gratis, & purè, sine ullo pacto expresso, vel tacito, aut intentione obligandi ex Justitia datum sit, ita dare Simoniam non erit. Suar. n. 2. tit. Laym. n. 8. Pirhing. n. 125. & colligitur ex c. *questiones 18. h. tit.* ubi habetur, quòd quando ex circumstantijs præsumi potest, donum temporale prius gratis esse datum, id non sit prohibitum. In foro tamen externo, quando spiritualis dationem præcedunt munera temporalia, plerumque præsumitur mala, & Simoniacæ intentio; quia hujusmodi munera solent animum valde inclinare, ideoque etiam interdum Jure Ecclesiastico prohibentur, tanquam Simoniacæ saltem speciem referentia. Gonzal. l. cit. n. 8.

68 Imò si intentio, vel Pactio Simoniacæ, aut ejus præsumptio cesset, nec aliunde illicitum erit post Spirituale acceptum gratis dare temporale; quia non apparet, ex quo capite talis datio possit esse illicita. Exceptio faciendâ est in ijs, ubi Jus specialiter prohibet acceptare etiam gratis oblata, prout secundum allegata n. 65. prohibetur Ordinanti, ne aliquid gratis oblatum acceptet ab ordinato, Examinatoribus, ne aliquid gratis oblatum acceptent à venientibus ad concursum pro Parochia. Similes prohibitions speciales extant, ne antè, vel post recipiantur gratis oblata pro recognitione, aut expeditione Indulgentiarum &c. Carden. *Cris. Theol. Dissert. 27. n. 81. & seqq.* Reiffensuel *hic n. 121.* Quodsi tamen his casibus contra prohibitionem Ecclesiæ acci-

peretur aliquid gratanter oblatum, non propterea committeretur Simonia, modò absit pactio, & intentio Simoniacæ, sed dantes, & accipientes solum incidere in poenas eo Decreto, quo prohibitio facta est, inflicta. Fagnan. in c. *tua nos h. tit. n. 30. fin.* Mathæucc. *Offic. Eccl. c. 49. n. 29.* contra Carden. l. cit. n. 81.

Bene autem, ut cum Hostiensis no-
tant Fagnan. l. cit. n. 27. cavendum his casibus erit, ne fraus sub specie talium munerum committatur; nam etsi ex hæcenus dictis planum sit Simoniam, vel quasi non committi, nisi interveniente pacto, vel quasi, faciliè tamen tali casu committitur Simonia mentalis ob intentionem Simoniacam. Imò licet etiam hæc intentio absit, non tamen faciliè hujusmodi munera offerri deberent saltem ante collationem Spiritualis, etiam cessante omni alia prohibitione, præsertim in materia Beneficiali; cum enim datio muneris ante collationem Beneficij Ecclesiastici saltem speciem Simoniacæ habeat, & movere animum collatoris possit, ut indigno potius, quàm digno illud conferat, ideo, si antecedenter donatio fiat ab eo, qui Beneficium præstat, propter scandalum, malam consequentiam, & præsumptionem affectionis Simoniacæ in foro externo meretur poenam, in interno plerumque peccatum incurrit *arg. c. etsi questiones 18. v. quod autem h. tit.* nam munera excacant sapientes, & Apostolus nos abstinere vult non tantùm à malo, sed propter scandalum etiam à specie mali. Engl. *hic n. 7.* König *ibid. n. 18. pr.*

Ad Argumenta n. 65. proposita facta
ciliis est responsio. Ad 1. textus ibi allegati non loquuntur de donatione merè gratuita, sed primus quidem de datione facta cum exactione, secundus autem sub forma venditionis, ut ex verbo *Vendere*, quod ibi ponitur, clarè indicatur. Ad 2. *Trid. c. 1. cit.* eo casu receptionem spontè oblatorum, non ut Simoniacam, sed tanquam ex avaritiæ affectu profectam prohibet, ut *Pal. l. cit. n. 2.* & colligitur ex verbis Concilij, *Quoniam --- omnis avaritiæ suspicio abesse debet.* Quod additur ex c. *18. sess. 24.* intelligendum est de receptione ex obligatione, & in commutationem datorum, prout delimitur ex can. *quando 5. dist. 24.* ejus margini adjecto, ubi ponitur verbum *vendere*. Ad 3. ea prohibitione Pontifex non correxit Jus antiquum, quo donationes gratuitæ absque Simoniacæ vitio fieri possunt; sed tantùm damnatur doctrina eorum, qui à Simoniacæ labe absoluebant gratuitas rerum Spiritualium compensationes, factas interveniente pacto, vel quasi, ut ex ejus Propositionis Declaratione observat Cassian. l. cit. n. 7. Est autem magnum discrimen inter Donationem gratuitam, & compensationem gratuitam, factam interveniente pacto, vel quasi; nam gratuita donatio est, quæ sit ex mera liberalitate,

litate, ita, ut non detur propter debitum, neque cum onere: contra gratuita compensatio, si fiat ex gratitudine deducta in pactum, gratuiti rationem exiit, & obligationis Iustitiæ rationem induit, ut ostensum est *suprà n. 62.*

⁷¹ Quæritur 7. utrum sit Simonia dare temporale pro Spirituali non ut pretium, sed solum ut motivum? Negabant aliqui, & patrocinari iisdem videbatur ratio; nam dare temporale spe obtinendi Spirituale, aut vicissim, si pactum ablit, & animus obligandi alterum, non est Simonia, ut dictum est *n. 53.* & cum *s. Thoma* docent ferè omnes *TT.* & *Canonistæ.* atqui iste verè dat ex motivo obtinendi Spirituale per temporale, aut contrà. ergo Simonia non est dare temporale pro Spirituali solum ut motivum, & non ut pretium.

Verùm affirmativa hodie certa est post ⁷² Decretum Innocentij XI. quo inter prohibitas *n. 45.* retulit Propositionem sequentis tenoris: *Dare temporale pro Spirituali non est simonia, quando temporale non datur tanquam pretium, sed duntaxat ut motivum conferendi, vel efficiendi Spirituale.* *Proceditque hoc,* sive alter agnoscat intentionem dantis temporale, & inde moveatur ad conferendum vicissim Spirituale; sive non agnoscat eam intentionem, vel agnitâ illâ, ad dandum Spirituale non moveatur; nam in primo quidem casu Simonia committitur ab utroque, in secundo à solo dante. *Carden. Cris. Theol. dissert. 27. n. 16. & seq. Sbogar Theol. radice. tr. 146. n. 7. P. Friderich. de Simon. c. 2. n. 25. & seqq. Magnif. P. Schmier p. 2. de Delict. c. 1. n. 167.*

⁷³ Ostenditur 1. ex *c. tua nos 34. b. tit.* ubi apud districtum Judicem DEUM culpabilis, & conf. Simoniacus pronuntiatur, qui bona sua offert Ecclesiæ, nullo expreso pacto, sed ea tamen intentione, *ut per temporalia bona, que offert, spiritualia (nempe Canonicatum) valeat adipisci.* atqui iste non offert bona hæc sua in pretium, sed solum ut motivum, quo Canonici moveantur ad se recipiendum in fratrem, ergo &c. 2. ad Simoniam non requiritur venditio expressa, & formalis, sed sufficit virtualis, & voluntas etiam interna emendi, aut vendendi Spirituale pro temporali. talem habet, qui temporale pro Spirituali dat, ut motivum, & non aliter; non enim dat illud omnino gratis, cum ita sit constitutus, ut non daret, si alterum non speraret movendum ad dationem Spirituales, & si spe sua frustreretur, queratur sibi fuisse illud, ergo &c. 3. si dicto modo permetteretur dare temporale ad obtinendum Spirituale, & vicissim, cessaret omnis Simonia in foro externo, & eluderentur omnes Canones eam damnantes, eorumque pœnæ in Simoniacos staturæ; quia quisvis diceret, se temporale non dare ut pretium, sed solum ut motivum: sicque sub

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

isto Schemate, & pallio foeda passim fieret nundinatio Spiritualium, præsertim Beneficiorum Ecclesiasticorum, atque ad hæc non amplius merita, sed opes præberent aditum cum non exiguo Ecclesiæ, & animorum damno.

Ad Argumentum contrarium n. 71. al-74 latum nego paritatem inter spem, & motivum; nam qui dat temporale, sperans fore, ut is, cui dedit, ex gratitudine, & liberalitate postea conferat Spirituale, e. g. Beneficium Ecclesiasticum, nulla ratione vult obligare Episcopum, vel Collatorem ad dandum Beneficium, sed relicta ipsi omnimoda libertate tantum sperat ipsius liberalitatem, & gratitudinem. At qui Colatori dat temporale, tanquam motivum ad dandum vicissim Spirituale, revera non dat gratis, & liberaliter, sed vult, ut is oblatum temporale aut non acceptet, aut si acceptat, Beneficium, quod petit, conferat: sicque re ipsa tacitè pacificitur, ac per consequens habet voluntatem emendi.

⁷⁴ Quæritur 8. an Simonia sit dare, vel facere aliquid Spirituale ad acquirendum temporale, ceu finem? *Rationem dubitandi* ex una parte facit Decretum Innocentij XI. ubi inter prohibitas *n. 46.* refertur Propositio, quæ dicebat, *non esse Simoniam si temporale sit finis rei Spiritualis. sic, ut illud pluri aestimetur, quam res Spirituales.* Ex altera vero parte legitimare actum ejusmodi videtur ratio; quia Simonia solum committitur, quando aliquis emit, vel intendit emere Spirituale pro temporali, aut vicissim. atqui intendere lucrum temporale etiam tanquam finem principalem non est emere, vel vendere rem Spiritualem, si non intendatur lucrum principaliter tanquam pretium, ergo &c.

Respondeo cum Magnif. P. Schmier ⁷⁶ *p. 2. de Delict. c. 1. n. 183.* distinguendo inter Finem intrinsecum, & extrinsecum. *Finis intrinsecus* est, ad quem res ex natura sua destinatur: & ita finis intrinsecus Beneficij Ecclesiastici est subsidium temporale, seu sustentatio Clericorum; nam ad hanc Beneficia in prima mox constitutione sua sunt ordinata. *Finis extrinsecus* est, ad quem persona agens rem aliquam liberè destinat, absque eo, quòd ex sua natura ad illum ordinetur, ut fit, quando Confessarius Absolutionem Sacramentalem ordnat ad remunerationem temporalem, cum tamen Absolutio ex fine intrinseco tantum ordinetur ad finem, & utilitatem supernaturalem. Præterea *Finis intrinsecus* alius est *Principalis*, quem per se primò res respicit, uti est in Beneficio Ecclesiastico Servitium Divinum, & commodum Spirituale; alius *Minus principalis*, quem res secundariò, & quasi in consequentiam respicit, uti in Beneficio est alimentatio, & sustentatio Beneficiati. His suppositis.

⁷⁷ Dicendum 1. Si res, vel actus Spirituales detur, aut exerceatur ob *Finem temporale*

H 2

poralem extrinsecum, committitur Simonia; nam hujus malitia, ut n. 5. dictum est, consistit in eo, quod res Sacra, & Spiritualis indignè, & irreligiôsè tractetur, eam in commutationem trahendo pro re temporali. hoc fit, spectata intentione operantis, quando datur res Spiritualis, aut hujusmodi actus exercetur ob finem temporalem extrinsecum; quia ad hunc eum detorquendo minus aestimatur, quàm temporale. ergo &c.

78 2. Similiter committitur Simonia, quando res, vel actus Spiritualis præstatur principaliter propter finem temporalem intrinsecum, prout jam ante memoratum Decretum Innocentij XI. docuerunt S. Thom. quodl. 8. art. 11. & Gerfon. p. 2. tr. de Simonia. propos. 1. Ratio est, quia hoc casu res temporalis plurius aestimatur, quàm Spiritualis, hoc ipso, quod principaliter moveat dantem, vel agentem: adeoque verificatur sensus Propositionis damnatæ in illis terminis, in quibus damnata est. Card. Cris. Dissert. 27. n. 95. § 99.

79 3. Contrà liber à labe Simoniaca est, qui rem, vel actum Spiritualem præstat minus principaliter propter finem temporalem intrinsecum; nam hic nec vendit rem, vel actum Spiritualem, sed potius juxta naturam, & institutionem suam confert, nec eam inhonorat, sed potius eam dirigendo ad finem temporalem intrinsecum minus principaliter plurius illam aestimat, quàm temporale. Adde, quia in hoc casu, ut bene notat Carden. n. 95. cit. propriè non ipsum Spirituale, e. g. Beneficium, cui quis inservit propter commodum temporale, ordinatur ad finem temporalem, sed solum temporalitas Beneficio annexa; adeoque adhuc æquiparatio fit temporalis cum temporali.

80 Ex quo patet Responso ad Rationem dubitandi allatam n. 75. & simul deciditur dubium, an Simoniam committat Beneficiarius, qui Beneficio suo deservit propter fructus, Clericus, qui Missam legit propter stipendium, Canonicus, qui Chorum accedit propter Præsentiam, seu Distributiones quotidianas &c. Dicendum enim, si isti commoda hujusmodi temporalia intendunt minus principaliter, principaliter autem velint honorare DEUM, culpâ, & labe Simoniaca immunes esse; contrà eandem contrahent, si hujusmodi commoda habent pro fine principali, utpote evertentes naturam rei, & sic æquiparantes temporale Spirituali.

81 In dubio tamen, ut bene notat Magnif. P. Schmier l. cit. n. 1. quilibet præsumitur eo fine operari, quo res, & opus postulat: adeoque præsumitur Clericus principaliter intendere ministerium Sacrum, minus principaliter commodum, ac emolumentum temporale.

82 Quæritur 9. an Simonia sit dare, promittere, legare &c. aliquid temporale sub modo, vel conditione rei, aut operis Spi-

tualis, prout fit, si parentes aliquid donant liberis, ut Ecclesias, aut Sacramenta frequent, si Christianus Infideli offert præmium, ut Sacrum Baptisma suscipiat, si Puella Hæretico promittit nuptias, ut ad Fidem Orthodoxam se convertat, si Testator Ecclesie legat 1000. fl. ut Aniversarium pro se, & familia sua fiat, si Pater Legatum aliquod, tanquam præcipuum, relinquit filio, sub conditione, si Ordinem Religiosum intraverit &c.

Ratio dubitandi esse potest; quia Si Simoniam committit, qui Episcopo temporalia exhibet, ut Beneficium Ecclesiasticum ipsi conferat. Ergo etiam, qui Religiosis offert temporalia, ut celebrent Aniversarium; nam utrobique temporalia cum Spiritualibus quasi permutantur. Conf. dare temporale, ut motivum, pro Spirituali juxta dicta n. 72. est Simonia. Ita dari videtur temporale in casibus n. præc. quia per hujusmodi Legatum, vel Donationem sub conditione operis pij, moveri Legatarius, vel Donatarius potest, ut ex motivo solius pecuniæ sibi legatæ ceu sine principali exequatur opus pium, suscipiat Fidem, Religiosum Statum assumat &c. Ergo &c.

Sed dicendum, in casibus allatis nihil committi Simoniam. Ita Gloss. in cau. debet 53. causi. 23. q. 4. Suar. tom. 1. de Relig. c. 39. n. 18. Laym. l. 4. tr. 10. c. 8. n. 11. Barbol. in c. 30. h. tit. n. 6. § 7. Zoes. bign. 72. Engl. n. 8. König n. 19. Pithing n. 129. Magnif. P. Schmier p. 2. de Delict. c. 1. n. 192. & habet praxis communis, à nemine improbata, imò approbata satis clarè à SS. Canonibus c. olim 12. de restit. spoliat. c. fin. de Testam. c. ex parte 31. de V. s. ubi varia Legata, & Donationes sub conditione, vel modo construendæ Ecclesie, celebrandi Aniversarii, conservandæ fabricæ &c. approbantur: imò c. verum 4. de condit. appof. & Clem. dudum 2. de Sepultur. generatim admittitur facultas donandi, vel legandi Ecclesijs, aut causis pijs sub conditione honesta.

Ratio est, quia in hujusmodi donatione, promissione, vel Legato non intervenit contractus onerosus, imponens obligationem absolutam; sed id, quod conditione impleta datur, adhuc gratuitò, & merè liberaliter datur, sicut gratuitò, & liberaliter datur, quod donaturum se quis promittit sub conditione, Si pax sequatur, si Imperator Turcam vicerit &c. Certè si hoc modo committeretur Simonia, omnes, aut pleræque fundationes Ecclesiarum, Monasteriorum, Beneficiorum &c. Simoniacæ forent; nam in omnibus, vel plerisque assignantur proventus temporales sub conditione operis pij.

Conf. ut committatur Simonia, temporale, quod datur, debet habere rationem pretij, motivi, aut saltem finis principalis respectu Spiritualis, ita, ut huic quodammodo adæquet temporale. Nihil istorum fit in casu.

caſibus allatis; quia temporale in ijsdem non conſideratur tanquam pretium, aut moti-
vum, vel finis rei Spirituales, ſed potius tan-
quam liberalis remuneratio actus Spirituales,
exerciti in gratiam legantis, vel donantis: ut
adeo, teſte Suar. l. cit. ne quidem umbra
Simoniacæ cernatur in data Hypotheſi.

87 Bene tamen obſervat Laym. n. 11. cit.
neque enim, Simoniacum fore, ſi res tem-
poralis ea ratione daretur, ut ſimpliciter im-
poneretur obligatio ad opus Spirituale, v. g.
ad ingreſſum Religionis &c. videtur enim
ejuſmodi opus Spirituale, ad quod aliquis
abſolute obligatur, pretio aſſimari: & ſic
intelligi debet textus *can. quàm pio 2. cauſ. 1.
q. 2.* ubi Bonifacius Pontifex, Nunquam, in-
quit, *legimus Domini Diſcipulos, vel eorum
miniſterio converſos, quempiam ad DEI cultum
aliquo muneris interveni provocâſſe.*

88 Ad Rationem dubitandi allatam n. 83.
duplex dari diſparitas poteſt; nam primò,
qui offert temporale, ut obtineat Benefi-
cium Eccleſiaſticum, re ipſi intendit adæ-
quare, & compenſare Spirituale cum tem-
porali; qui autem offert temporale pro An-
niverſario, neutiquam talem adæquationem
intendit, ſed temporalia ſolum dedicat, ut
pro commoſo Spirituali deſerviant ad opus
Spirituale. Deinde, qui facit Legatum pro
habendo Anniverſario, non dat pecunias in
compensationem rei Spirituales, ſed ſolum
in retributionem, aut ſtipendium laboris,
& obligationis ſuſceptæ; iſ autem, qui pec-
unias præſentat pro Beneficio, alium titu-
lum nequit oſtendere, quàm compenſatio-
nis, quo titulo dari temporale pro Spirituali
non poteſt.

Ad Conf. finis legantis, vel donantis
hoc caſu eſt ſimpliciter Supernaturalis, nem-
pe honor DEI, vel Beatitude animæ, cu-
jus intuitu per temporale, tanquam medium,
donatarium, vel legatarium invitat ad opus
pium. Quodſi verò iſte pervertat ordi-
nem, & opus pium peragat principaliter
propter temporale, quod per Donationem,
vel Legatum eidem obvenit, enim verò ſe-
cundum dicta n. 78. reum ſe Simoniacæ faciet,
ſed non ex vi Legati, vel Donationis, quæ
optima intentione à Legante, & Donante
facta eſt; ſibi enim, & lux malitiæ imputare
debebit ſic operans, quod intentionem do-
nantis evertat.

89 Quæritur 10. an Simoniacæ ſit pactio,
quæ Clericus convenit de ſtipendio, ſive
congrua perſonæ ſuæ ſuſtentione, antequam
in ſe ſuſcipiat obligationem miniſtrandi Spi-
ritualia? Pro Simoniacæ eam habent Richard.
in 4. diſt. 25. art. 3. q. 2. ad 2. Sylv. V. Si-
monia q. 9. diſt. 3. Hoſt. in c. ſignificatum 11.
de Preb. & quidam alij. 1. Quia in Spi-
ritualibus omnis pactio, & conventio ceſſare
debet *can. quàm pio 2. cauſ. 1. q. 2. & c. fin.
de Pact.* 2. Quia juxta SS. Canones ſtipen-
dia quidam ſpontè oblata poſſunt accipi pro

miniſtratione Spiritualium, non tamen exigi
*can. de Eulogijs 8. diſt. 18. can. nullus 100. &
can. ſeq. cauſ. 1. q. 1. can. placuit 1. & c. ſicut
Episcopus 4. cauſ. cit. q. 2.* 3. Quia gratis
dare, & ex pacto dare videntur inter ſe pu-
gnantia.

Sed dicendum, hujusmodi pactio 90
nem non eſſe Simoniacam. Ita Gloſſ. in c.
ſignificatum cit. V. ita quod. Abb. *ibid. n. 8.
& in c. ſuam 29. h. tit. n. 12.* Suar. tom.
1. de Relig. l. 4. c. 36. n. 3. & c. 46. n. 4.
Gutier. qq. can. c. 29. n. 13. Leſſ. l. 2. de
Juſt. c. 35. n. 48. Laym. l. 4. tr. 10. c. 8.
n. 15. Palao tr. 17. D. 3. p. 4. n. 4. Moya
p. 2. ſelect. qq. tr. 2. D. 1. q. 1. ſ. 2. n. 25.
Pirhing hic n. 127. Wieſner n. 21. *ibid.*
P. Friderich. de Simon. c. 2. n. 54. eſtque
communis aliorum, & in praxi recepta ſen-
tentia. Ratio eſt, quia quod ex Juſtitia
debitum eſt, & quoad quantitatem Lege,
vel conſuetudine nondum determinatum, in
pactum deduci poteſt, ut quoad hanc de-
terminetur. Atqui Clericis Spirituality mini-
ſtrantibus ſtipendium jure naturali, & Ju-
ſtitie debitum eſt; huc enim perinet textus
*Matth. 10. v. 10. Dignus eſt operarius mercede
ſua; & 1. Corinth. 9. v. 7. nemo ſtipen-
dij ſus militat unquam.* Igitur ubi ſtipen-
dium Lege, vel conſuetudine determina-
tum non eſt, per pactum determinari po-
teſt.

Ubi tamen tria notanda ſunt.

1. Nomen Mercedis hic accipi debet non pro
mercede proportionata operi Spirituali; tunc
enim haberet rationem pretij temporalis:
ſed pro mercede commenſurata conditioni
perſonæ operantis, quæ haud dubiè ob labo-
res ſuos Spirituales ſuſtentione, & ſtipen-
dio digna eſt. 2. Si certa quantitas ſtipen-
dij pro hujusmodi functionibus Spirituali-
bus determinata ſit per conſuetudinem, vel
taxata à Superiore Eccleſiaſtico taxatio hæc,
& conſuetudo eſt obſervanda *c. ad Apoſtoli-
cam 42. h. tit.* 3. Abeſſe debet turpe pa-
ctum, vel exactio avaritiæ ſpeciem præfe-
rens, qualis eſſet, ſi denegaret aliquis pera-
gere Spirituality, antequam pecunia nume-
retur, vel cautio pro ea præſtetur; nam
in his animus, & affectus quodammodo
Simoniacus exprimitur *can. quàm pio 2. &
duob. ſeqq. cauſ. 1. q. 2. c. in tantum 36. &
c. audvinnus 41. h. tit. König hic n. 18. ſ. 2.
Miniſtri. Pirhing *ibid.* n. 127.*

Neque obſtant argumenta in contra 92
rium allata n. 90. Ad 1. textibus cit. ſolum
prohibentur pacta inhoneſta, i. e. quæ pu-
gnant cum gratuita donatione Spirituality,
& quibus iſta pro temporalibus commutan-
tur, ut exponit Gloſſ. & DD. in c. fin. de
Pact. & in c. 2. de Transact. Atqui pactum
de ſtipendio ſuſtentionis non pugnat cum
gratuita Spirituality adminiſtratione, nec in-
cludit permutationem Spirituality pro tem-
porali, ſed ſolum exprimit obligationem na-
tura-

turalem, quâ illi, quibus Sacra ministrantur, tenentur alere eos, qui ministrant. *Ad 2.* Jura allegata solum damnant pactiorem, quâ aliquid exigitur ut pretium rei Spirituales; aut titulo etiam sustentationis, sed pro ijs ministerijs, pro quibus vetante speciali Lege Canonica nihil exigi potest; aut pro illis, pro quibus nunc ex determinatione Ecclesiarum, vel consuetudine aliquid exigi potest, tunc verò non poterat. *Ad 3.* Licet hoc stipendium debeat ex Justitia, non tamen tollit, quo minus gratis Spiritua lia dispensentur, cum debeat, non ut pretium, sed ut supplementum necessitatis.

93. Quæritur 11. an stipendium sustentationis exigere possint non tantum Clerici pauperes, sed etiam divites, & qui aliunde, videlicet ex suo patrimonio, vel ex redditibus Ecclesiasticis ea, quæ pro honesta sustentatione necessaria sunt, habent? Negant Richard. in 4. dist. 25. art. 3. q. 1. ad 2. Angel. V. Simonia 2. n. 6. Sylv. V. eod. q. 9. §. tertium. Cajet. 2. 2. q. 100. art. 3. dub. 2. & videtur hoc colligi ex can. Clericos 6. & duob. seqq. ubi S. Hieronymus, & S. Prosper negant, Clericos propria habentes debere è bonis Ecclesiæ sustentari.

94. Sed dicendum, posse etiam Sacerdotem divitem exigere id, quod fideles ex Statuto, vel consuetudine ratione Ministeriorum Sacrorum tenentur solvere, saltem si ex vi Officij sui ad hæc non sint obligati. Ita Suar. tom. 1. de Relig. l. 4. c. 46. n. 7. Laym. l. 4. tr. 10. c. 8. n. 14. Pirhing hic n. 128. Engl. n. 15. Reiffenstuel n. 193. & 194. & communis TT. ac Canonistarum cum S. Thom. Quodl. 6. art. 10. Sumitur ex can. fin. caus. 1. q. 2. ubi universaliter, & sine restrictione dicitur: Clerici omnes, qui Ecclesiæ fideliter, vigilantèrque deserviunt, stipendia sanctis laboribus debita, secundum servitij meritum, per ordinationem Canonum a Sacerdotibus consequantur. Ratio est, quia quod aliunde necessariam, ac sufficientem sustentationem habeant, est per accidens, neque impedit, quod minus adhuc stipendium debeat ex Justitia.

95. Aliud est in Parocho, vel alio Beneficiato, qui ex vi Officij sui obligatus est ad ministranda Spiritua lia; nam hi, si sufficientem aliunde sustentationem habeant, v. g. ex Decimis, & alijs proventibus Ecclesiasticis, contra Justitiam peccant, si novum stipendium petant, vel de eo pactum ineant. Ita communis DD. & sumitur ex S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 3. ad 3. Ratio est, quia universim contra Justitiam est exigere temporale stipendium ratione operis aliunde ex Justitia debiti, cum eo casu desit titulus illud exigendi; si enim exigi illud posset, exigetur vel ex pacto gratuito, vel ex oneroso: non ex gratuito; quia dans non vult donare, sed tanquam pretium dare: non ex oneroso; quia hujus pacti ea conditio, & natura

est, ut utrinque obligationem pariat. Nulla autem nova obligatio imponitur ei, qui jam antè ex Justitia obligatus est facere, vel intermittere aliquid. Ergo cum quis cum altero paciscitur de novo stipendio, dando pro eo, quod aliàs ex Justitia debitum est, injuriam ei infert. Suar. c. 46. cit. n. 9. & c. 47. n. 5. Laym. c. 8. n. 16. & l. 3. tr. 4. c. 4. n. 9. Zoel. hic n. 55. Pirhing ibid. n. 128. & alij passim. Quin imò talis exactio speciem quoque Simonie habet, & est Simonia saltem præsumpta: ideoque Jure positivo, ut Simonia, interdum prohibetur. Pirhing l. cit.

Ad textum n. 93. allegatos dico, ibi solum asseri, quod Clericis non indigentibus nihil debeat ex bonis Ecclesiæ, destinatis in sustentationem pauperum: nam si intelligi deberent de stipendio, nimirum ex ijs probaretur; probaretur enim, quod Clerici, qui ex suo patrimonio se alere possunt, neque possent percipere Decimas, & alios beneficiorum suorum redditus: quod falsum est, & contra mentem Ecclesiæ.

Quæritur 12. pro quali labore Clericorum exigere possint sustentationis stipendium? Nam duplex in hujusmodi functionibus Spiritua libus distinguitur labor: unus ipsedem intrinsecus, qualis est, qui adhibetur in ipsa celebratione Missæ, vel collatione Ordinum, & est ab his functionibus inseparabilis; alter, qui est illis extrinsecus, & ab ijs per se separabilis, ut quod celebraturus Missam debeat expectare certam horam, aut alienum nutum, quod debeat facere iter, vel adire certum locum, quod alia incommoda subire, vel negligere sua commoda, sua negotia &c.

Respondeo, in compensationem laboris intrinseci peti, vel accipi nihil potest, cum æstimationem ab ipso actu distinctam non habeat, potest autem in compensationem laboris extrinseci. Ita Gloss. in c. significatum 11. de Præb. Sylv. V. Simonia q. 9. Sor. l. 9. de Just. q. 6. art. 1. Azor p. 3. l. 12. c. 3. q. 1. Suar. l. 4. c. 29. n. 15. & 18. Gutier. l. 2. qq. can. c. 21. n. 12. Less. l. 2. de Just. c. 35. n. 45. Bonac. de Simon. D. 1. q. 6. p. 3. n. 2. Laym. l. 4. tr. 10. c. 8. n. 41. & 42. Palao tr. 17. D. 3. p. 11. n. 3. Barbof. in c. 29. b. tit. n. 5. Wagnereck in c. 10. V. pro Sepultura not. 2. & 3. Matthæucc. Offic. Eccl. c. 10. n. 61. Vallens. hic §. 2. n. 5. Zoel. n. 37. Schambog. n. 4. König n. 4. Wiesel. n. 62. & 63. Reiffenst. n. 305.

Ut tamen rite fiat hujusmodi exactio pro labore extrinsecus, necesse est, ut labor ille non sit aliunde debitus v. g. ex officio, fundatione, contractu &c. nam hoc si fiat, & pro eo labore competens salarium, vel stipendium habeat, pro illo nequaquam aliquid ulterius exigere valet absque peccato Simonie; quia cum in ejusmodi casu talis careat omni justo titulo aliquid exigendi, pro

pro ipsa re Spirituali temporale exigere censere-
retur, prout cum ceteris bene advertit
Reiffenst. hic n. 307. Hinc Parochus,
aut Capellanus vel nihil, vel non plus, quam
pia, & laudabilis consuetudo habet, exigere
potest pro itinere, & incommoditate, quam
habet, dum S. Viaticum portat ad infirmum
Parochianum, una, vel duabus horis distan-
tem; quia ad id ex Officio tenetur, & prop-
terea redditus, & stipendium habet. Deinde
cavendum est, ut non plus exigatur, quam
talis labor, incommoditas, aut damnum ex-
trinsecum à parte reijuxta prudentum aestima-
tionem valet; secus enim haud dubie com-
mitteretur Simonia, cum excessus ille non
jam pro temporali, sed pro Spirituali exigere-
tur, ut bene cum communi aliorum advertit
DD. *citt.*

100 Non minùs Simoniz reos se faciunt,
qui excedunt stipendium taxatum Statuto,
vel consuetudine; quia illud, quod hac ra-
tione exigunt, jam non debetur ut stipen-
dium sustentationis, quo solo titulo aliquid
exigi potest, sed ut pretium ministerij Sacri
P. Friderich de Simon. c. 2. n. 67, qui proinde
infert, à peccato excusari non posse
Parochum, vel alium Curatum, qui redi-
tus Stole ipse sibi augetur exigendo plus,
quam hæctenus alij perceperint. Idem di-
cendum de alio Clerico non Beneficiato, si
pro Missis, Concionibus habendis, funeri-
bus ducendis &c. excederet stipendia, pro
hujusmodi functionibus ex praxi Diocesis,
& approbatione Superiorum pendit solita. P.
Friderich. l. *cit.*

101 Quæritur 13. an Simoniam committat
etiam ille, qui temporale dat, vel promittit,
non quidem illi, à quo expectat Spirituale
e. g. Beneficium Ecclesiasticum, sed alteri
apud Collatorem, vel Patronum Beneficij gra-
tioso pro intercessione, commendatione,
precibus apud hunc interponendis. Ratio
dubitandi est 1. quia preces, commendatio
&c. sunt aliquid merè temporale, & quidem
ex Justitia indebitum illi, qui eas petit. At-
qui temporale, quod ex Justitia non debe-
tur, est pretio aestimabile, *conf.* in pactum
deduci potest. 2. Non est Simonia acci-
pere, vel dare aliquid pro informatione de
meritis, & qualitatibus personæ, ad Benefi-
cium, Ordines &c. aspirantis. Ergo neque
Simonia est dare aliquid pro commendatio-
ne. 3. Quod in temporalibus non est
Usura, hoc in Spiritualibus non est Simonia,
ut tradunt Sot. l. 9. de Just. q. 7. & alij com-
muniter. Atqui potest licitè Titius accipere
munus à Cajo rogante ipsum, ut det mutuum
Sempronio, modò ab isto nihil accipiat, ut
docet Aravio apud Moya p. 2. qq. *selec. tr. 2.*
D. 1. q. 4. n. 1. Ergo pariter non erit Simonia
dare aliquid intercessori, modò non detur
Collatori Beneficij Ecclesiastici.

102 Sed dicendum, oblationem, & exactio-
nem pecuniæ pro hujusmodi intercessione,

commendatione &c. à labe Simoniz, saltem
Juris Ecclesiastici, excusari non posse. Ita Sylv.
V. Simonia q. 6. Navarr. Man. c. 23. n. 106.
Less. l. 2. de Just. c. 35. n. 46. Suar. l. 2. c. 53.
n. 14. Zoel. hic n. 81. P. Friderich de Simon.
c. 2. n. 42. P. Wiestner hic n. 68. & ipse
S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. ad 5. Sumitur
1. ex *can. statuimus 107. caus. 1. q. 1.* ubi
Nicolaus II. tres species Simoniacè ordina-
torum refert, quas inter una est, quando Si-
moniaci Simoniacè à non Simoniacis ordinantur.
Hi autem alij non sunt, quam qui ad impe-
trandos Ordines dant pecuniam non Episco-
po ordinanti, sed cuidam tertio, qui ab Epi-
scopo ipsis impetret Ordines; nam si Epi-
scopo darent pecuniam, jam essent in pri-
ma classe Simoniacorum, eorum videlicet,
qui Simoniacè à Simoniacis ordinantur. 2. Ex
can. sin. caus. cit. q. 5. ubi Urbanus II. cum
aliquo, tanquam Simoniacè ordinato, di-
spensavit ad usum Ordinum, pro quibus
consequendis parentes illius pecuniam dede-
runt non ipsi Episcopo ordinanti, sed alicui
Principum, h. e. familiarium istius. 3.
Ex *ratione*; quia intercessio, & preces sunt
causa moralis ipsius collationis &c. quam qui
emit, virtualiter præsumitur emere ipsam
collationem, utpote in ordine ad quam uni-
cè aestimat preces.

Aliud est, quando aliquis temporale¹⁰³
dat, vel promittit ministro, aut famulo Epi-
scopi, Collatoris, vel Patroni Beneficij, non
ut pro dante intercedat, aut ipsum commen-
det, sed tantum audientiam procuret, vel
aditum faciat ad ipsum, monendo v. g. adesse
aliquem, qui audientiam petat, vel aliquid
proponendum habeat &c. nam iste nullam
hoc modo Simoniam committit. Suar. c. 53.
n. 17. Palao *tr. 17. D. 3. p. 11. n. 5. §. tertio.*
P. Friderich n. 48. P. Reiffenstuel n. 127.
Ratio est, quia obsequium, quod à tali fa-
mulo præstatur, est quid merè temporale, &
indifferens, nullamque connexionem cum
Spirituali habens, ut adeo non possit censi
esse causa moralis collationis.

Imò ex eadem ratione non tantum¹⁰⁴
memoratis ministris, & famulis, sed etiam
ipsis, qui pro aliquo ad Beneficium obtinen-
dum intercedunt, temporale aliquid dari,
vel promitti potest, non quidem pro interces-
sione, vel commendatione, sed pro labore,
quem occasione hujus subire debent, v. g.
eundo, ac redeundo ad Patronum, scribendo
Litteras, aut supplicem libellum; & multo
magis si propter operam alicui impensam
aliquod ipsi damnum emerit, vel lucrum
cessavit. Ita post Navar. Less. Suar. advertit Pa-
lao n. 5. *cit. pr.* P. Friderich. n. 49. P. Reiffen-
stuel n. 128. qui tamen monent hujusmodi
dationes, & promissiones valde periculosas
esse, & ideo in praxi ab ijs abstinendum, cum
plerumque intuitu precum, & commenda-
tionis, & non laboris temporale promit-
tatur, aut certè in dando temporali excedatur
aesti-

æstimatio laboris, lucri cessantis, damni emergentis: quod si fieret, Simonia non subterfugeretur, quod excessus ille non intuitu laboris, sed precum, aut Beneficij desiderati factus censeatur.

105 Denique, ut Navar. c. 23. cit. n. 106. Sanch. l. 2. conj. mor. c. 3. dub. 26. n. 5. & alij advertunt, potest aliquid mediatori dari absque pacto tacito, vel expresso ad habendum ipsum benevolam, modò sistatur intra limites solius spei, seu temporale detur omnino gratuito, ac liberaliter solum cum spe, quòd accipiens ex gratitudine sit exhibiturus obsequium. Tutius agunt, qui hujusmodi mediatoribus dant, vel promittunt temporale post preces, vel commendationem jam in terpositam pro Beneficio obtinendo; nam istud nec Simoniacum, nec aliunde illicitum est, modò nullum pactum expressum, vel tacitum de illo præcesserit. Reiffenstuel n. 129. si enim Spirituali jam accepto, licet ipsi etiam conferenti Spirituale ex gratitudine, promittere, dare, aut præstare temporale, multò magis id promittere, aut dare licebit intercessori.

106 Argumenta n. 101. in contrarium allata facillè dissolvi possunt. Ad 1. licet intercessio, & commendatio, pro Beneficio obtinendo facta, de se sint aliquid temporale, & propterea pretio æstimabile; quia tamen viam parant ad obtinendum Beneficium, & conf. referuntur ad Spirituale, ob hanc connexionem naturam Spirituales induunt: imò qui dat temporale pro istis, potius dare censetur illud propter Spirituale obtinendum, quàm propter preces, utpote quas non curat alia ex ratione, quàm quòd connexionem aliquam habeant cum Spirituali. Ad

2. negatur paritas inter preces, & informationem; hæc enim solum est applicatio meritum, quæ deinde movet Collatorem ad Beneficium conferendum: ut adeo Navar. n. 106. cit. Suar. c. 53. n. 7. Dian. p. 11. tr. 6. resol. 31. Barbol. in c. 14. n. 4. fin. b. tit. Moyà p. 2. qq. select. tr. 2. D. 1. q. 4. n. 9. Zœl. hic n. 69. Wiestner n. 63. Reiffenstuel n. 125. cum communi aliorum ita dantem, & accipientem meritò à crimine Simoniæ absolvant: Quod verum est speculativè saltem loquendo; nam, ut idem P. Reiffenstuel l. cit. advertit, in praxi hujusmodi Informationes pro temporali vix, aut rarò absque Simonia petuntur, & præstantur, eo quòd pecuniæ, vel aliud temporale ordinariè non pro sola, & nuda veritatis informatione (utpote quæ plures parùm juvaret ad finem intentum) sed etiam pro precibus, intercessione, & commendatione dentur: qua ratione jam committitur Simonia. Ad 3. sententia Aravij videtur carere sufficienti probabilitate, & quia viam Usuris aperit, periculosa est; nam volens lucrari ex muruo, illud petenti facillè potest dicere, se non daturum, nisi Titio intercedente, & tunc cum Titio paciscetur, & aliquid pro mutationis officio accipiet.

Examini hinc solent plures aliæ questiones, & præsertim quomodo, vel quando Simonia committatur per Beneficiorum renuntiationem, permutationem, transactionem ad terminandam litem super Beneficij proprietate ortam; sed de primo jam satis dictum est Libr. 1. Tit. 9. à n. 23. de secundo Libr. 3. Tit. 19. per totum, de tertio Libr. 1. Tit. 36. n. 10. ad quos proinde in re ista recurri poterit.

§. III.

De Pretio Simoniaco.

S U M M A R I U M.

108. In Simonia necessariò debet intervenire pretium.
 109. 110. Quid hoc nomine intelligatur in Simonia?
 111. Triplex communiter dicitur.
 112. Munus à manu.
 113. Ab obsequio.
 114. Et à Lingua.
 115. &c. Quando Munus, vel obsequium constituat Pretium Simoniacum?
 120. &c. An pretij Simoniaci rationem habere possit etiam res Spirituales?
 124. &c. Aut cessio Beneficij prius obtenti facienda ab eo, cui aliud Beneficium conferatur?
 126. &c. An Simoniaca sit Pactio solvendi debita ab Antecessore in Beneficio nomine Ecclesie contracta?

129. &c. Vel expensas, pro Beneficio litigioso ab eodem factas?
 134. &c. Utrum rationem pretij Simoniaci habeat, quod datur ad redimendam vexam, quæ quis impeditur à Beneficio obtinendo, vel obtento pacificè possidendo?
 139. &c. Quid requiratur, ut redemptio vexæ in Beneficio accepto sit licita?
 142. &c. An qui injustè impeditur ab acquirenda possessione Beneficij sibi collati, possit pecunià vexationem redimere?
 146. &c. An dari absque Simonia possit pecunià Electoribus, ne eligant indignum, vel minus dignum?
 149. &c. Quenam circumstantiæ considerande sint, ut cognoscatur, an munus aliud quod temporale habeat rationem pretij Simoniaci?

Alte-